Αρχειακός Τόπος Θεόδωρου Κολοκοτρώνη

Αριθμός Τεκμηρίου 0512

Επιστολή του Ανδρέα Λόντου προς τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη σχετικά με τις κινήσεις των ελληνικών στρατευμάτων

13 Αυγούστου 1825

Ταυτότητα Εγγράφου *(Περίληψη)*

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀνδρέα Λόντου πρὸς τὸν Γενικὸ Ἀρχηγὸ Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, μὲ τὴν ὁποία τὸν ἐνημερώνει ἀναλυτικὰ γιὰ τὰ γεγονότα τῆς 12ης καὶ 13ης Αὐγούστου. Στὴν ἐπιστολὴ περιγράφονται μὲ ἀκρίβεια οἱ κινήσεις τῶν ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν σωμάτων μετὰ τὸ ἄναμμα τῶν φανῶν, ὅπως εἶχε διατάξει ὁ Κολοκοτρώνης (βλ. Θεόδ. Κολοκοτρώνης, Διήγησις, σ. 160: «Ἂν ἰδῆτε εἰς τὸ δεῖνα βουνὸ φωτιές, νὰ κινήσῃ ἐκεῖνο τὸ στράτευμα διὰ νὰ πιάσῃ τὴν Πάνω Χρέπα»). Ὁ ἐπιστολογράφος ἀναφέρει, ἐπίσης, ὅτι ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης μετακινήθηκε στὸ Βαλτέτσι, καθὼς ἦταν ἄρρωστος («δὲν ἀκούετο καλὰ ἡ γενναιότης του, τὸν ἄφησα ὀλίγον πειραγμένον ἀπὸ τὴν κάψαν, καὶ ὅταν ἐμίσευσα τοῦ αὐγάτησε περισσότερον») καὶ ἐπιπλέον εἶχαν ἔλλειψη τροφίμων, ἀλλὰ καὶ λόγω ψύχους, τὴ νύκτα, ὑπῆρχε ἀνάγκη καυσόξυλων. Παρόμοια, ὁ Κανέλλος Δεληγιάννης ἀποχώρησε γιὰ τὰ Βέρβενα λόγω πυρετοῦ. Ὁ Ἀνδρ. Λόντος διατυπώνει τὴν ἐκτίμηση πὼς εἶναι δύσκολο νὰ καταστραφοῦν οἱ μύλοι, καθὼς οἱ ἐχθροὶ τοὺς εἶχαν ὀχυρώσει καὶ ἀκόμη πὼς ἡ πολυδιάσπαση τῶν σωμάτων θὰ ὁδηγοῦσε στὴ διάλυση τῶν στρατοπέδων. Προτείνει στὸν Θεόδ. Κολοκοτρώνη νὰ ὀργανωθοῦν δύο στρατόπεδα, ἕνα στὰ Τζιπιανὰ καὶ ἕνα στὰ Δολιανά, προκειμένου νὰ μποροῦν νὰ συντηρηθοῦν καὶ νὰ μὴν ὑπάρχουν προβλήματα τροφοδοσίας. Σὲ περίπτωση ποὺ ἐκστράτευαν καὶ οἱ «Σπαρτιᾶται» (Μανιάτες), τότε νὰ συστηνόταν καὶ τρίτο στρατόπεδο στὰ μέρη ποὺ βρισκόταν ὁ Ἀποστόλης Κολοκοτρώνης (ἐννοεῖ τὶς Καρυές, πλησίον τοῦ Ἴσαρι, βλ. τὰ σχόλιά μας στὸ ἔγγρ. [489]). Ἡ παρούσα δημοσιεύτηκε ἀπὸ τὸν Γεν. Κολοκοτρώνη μὲ ἐκτεταμένο σχολιασμό, ἀναιρώντας τὰ γραφόμενα σὲ αὐτὴ ὡς μὴ «ἀκριβῆ καὶ ἀληθῆ».

Προηγούμενες Εκδόσεις: Ὑπομνήματα, σ. 237-239 • ΙΑΘ, τ. 3, σ. 112α-112δ.

Ἐκλαμπρότατε Γ(ενικὲ) Ἀρχηγέ,

Τὴν ψεσινὴν νύκτα ἐλθῶν ἐδὼ διὰ νὰ μάθω ποῦ εὑρίσκεσθαι, καὶ νὰ ἔλθω εἰ δυνατὸν εἰς ἀντάμωσίν σας διὰ νὰ ὡμιλήσωμεν, καὶ νὰ σχεδιάσωμεν πότε πρέπει νὰ ῥιφθῶμεν ὅλα τὰ διάφορα τάγματα διὰ νὰ χαλάσωμεν τοὺς μύλους, καὶ ἔγραψα τὴν νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Ἀράπιδων, καὶ σᾶς ἔδιδα τὴν γνώμην μου εἰς τὸ περὶ τῶν μύλων κεφάλαιον. Οἱ ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους σᾶς ἔστειλα μὲ αὐτό μου τὸ γράμμα εἰσέτι δὲν ἐπέστρεψαν.

Ταύτῃ τῇ στιγμῇ ἐπέστρεψαν οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ στρατηγοῦ Νοταρὰ ὁποῦ ἀπὸ χθὲς ἔστειλα πρὸς τὴν ἐκλαμπρότητά σας μὲ τὸ γράμμα του, ἔλαβον τὸ ἀδελφικὸν γράμμα σας καὶ ἴδον τὰ ἐν αὐτῷ, τὴν νίκην ὁποῦ ἐκάμετε, καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἐχθροῦ· ἐχάρην, καὶ ἐδόξασα τὸν Θεόν.

Ὁ στρατηγὸς Νοταρὰς ἅμα ὁποῦ ἴδε τὸν φανὸν ὁποῦ ἐκάμετε καθὼς τὸν εἴχετε ὡδηγήσει ἐμίσευσε, καὶ τρίς ὥρας πρὶν ξημερώσει ἔφθασε ἐδὼ εἰς τὴν Χρέπα, καὶ μὲ τὸ φώτισμα ἔπιασε τὰ ταμπούρια ὁποῦ τὴν ἄλλην φορὰν εἶχε πιασμένο ὁ φίλτατός σας Γενναῖος· παρομοίως καὶ ἐγὼ ἅμα ὁποῦ ἴδα τοὺς φανοὺς ὁποῦ μᾶς ἐκάμετε, ἐξεκίνησα ἀπὸ τὰ Βέρβενα μὲ ὅλα τὰ σώματα τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν πανστρατιά, καὶ ἐξημερωθήκαμεν ὄχι εἰς τοῦ Θάνα, καὶ εἰς τὸ βουνὸ ὁποῦ μᾶς εἴχετε ὡδηγήσει, ἀλλ' ἐπλησιάσαμεν εἰς τὸν ἐχθρόν, καὶ ἄλλοι ἐτοποθετήθημεν κατὰ τῶν ἐν τῇ Σιλίμνᾳ ἐχθρῶν, καὶ ἄλλοι εἰς τὰ Τρίκορφα, καὶ ἀρχήσαμεν τὸν πόλεμον· μόλις μετὰ τὸ φθάσιμόν μας ἕως μία ὥρᾳ ἀκούαμεν τὸ τουφέκι ὁποῦ ἐκαμνετε μὲ τοὺς Τούρκους, καὶ ἀκολούθως δὲν ἀκούαμεν, μάλιστα μερικοὶ ψιθυρισμοὶ μᾶς ἔκαμαν νὰ στοχασθῶμεν νὰ ἀκολούθησε τὶ ἀπευκταῖον εἰς τῆς Πιάνας τὸν πόλεμον. Ἡμεῖς ὡς τόσον πολεμήσαντες μὲ τοὺς ἐν Σιλίμνη τοὺς ἐξώσαμεν ἀπὸ τὸ χωρίον, τοὺς ἐπῆραν οἱ Ἕλληνες τὰ πλιάτζικά τους τὰ ὁποία δὲν ἐπρόφθασαν νὰ πάρουν, ἐπῆραν δύω σιμαίας, καὶ τοὺς κατεδίωξαν κακῶς ἔχωντας, κατὰ τὸ μέρος τῶν μύλων, τὴν ἰδίαν

τύχην ἔλαβον καὶ ὅσοι ἦλθον ἐκ τῆς Τριπολιτζάς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔπιασαν δύω καὶ ἐσκότωσαν καὶ ἱκανούς, ἀπὸ τὰ σώματα τῶν ὁποίων ἄφησαν οἱ Τοῦρκοι τινὰ ἐπειδὴ καταδιωκόμενοι δὲν ἐπρόφθασαν νὰ φορτώσουν ὅλους τοὺς σκοτωμένους. Ἀφ' οὗ ἔπαυσε ὁ πόλεμος ὁποῦ ἡ ἐκλαμπρώτης σας ἐκάματε εἰς τὴν Πιάναν, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἐξέγνιασαν ἤρχετο πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐκεῖθεν μία κολόνα τὴν ὁποίαν καὶ ἐκείνην ἐχαλάσαμεν, σκοτώνοντες τὸν ταμπουρλιέρην, τοῦ ὁποίου τὸ ταμποῦρον ἐπῆραν οἱ Ἕλληνες. Τέλος οἱ Ἕλληνες χθὲς ἐπολέμησαν καλά, καὶ τὸν ἐχθρὸν τὸν καταδίωξαν μὲ μεγάλην καταισχύνην του, καὶ φόβον. Ὁ πόλεμος ἐβάστασε ἕως τάς 8 ὥρας, καὶ τὰ στρατεύματα ἐτοποθετήθησαν εἰς τὰ Κάτω Τρίκορφα τὰ πλησίον τῆς Τριπόλεως. Ἐστάθησαν ἐκεῖ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ σήμερον πρωίαν μετὰ τῶν ἀδελφῶν Γιατράκου, Ζαχαρόπουλων, Γενναίου καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέρασαν καὶ ἐτοποθετήθησαν εἰς τὸ Βαλτέτζι, ἐπειδὴ καὶ γυμνοὶ ἦτον οἱ στρατιῶται διότι ἦλθον χωρίς κάπαις, καὶ πεινασμένοι διότι ἕνα μόνον ταῖνι ψωμὶ ἐπῆρε ὁ καθ' εἷς. Σήμερον τοὺς προφθάνει ἐκεὶ ψωμί, ἐπειδὴ εὔγαλα σουρνεζὴν ἀπὸ χθὲς τὸ βράδι πρὸς τὸν εἰς Βέρβενα φροντιστὴν διὰ νὰ τοὺς στείλη ὅσον τάχος. Ὁ ἀδελφὸς κὺρ Κα νέλος ἐπειράχθη χθὲς ἀπὸ σφοδρὸν πυρετόν, καὶ τὸ δεῖλι μὲ πέντε ἔξ [[ἡμέρας]] ἀνθρώπους ἐμίσευσε διὰ τὰ Βέρβενα. Μένω.

Τῇ 13 Αὐγ(ού)στου, Ἀπάνω Χρέπα.

Ὁ πηγαιμὸς τοῦ Γενναίου εἰς τὸ Βαλτέτζι ἐγένετο μὲ τὰ στρατεύματα, ἐξ αἰτίας ὁποῦ δὲν ἀκούετο καλὰ ἡ γενναιότης του, τὸν ἄφησα ὀλίγον πειραγμένον ἀπὸ τὴν κάψαν, καὶ ὅταν ἐμίσευσα τοῦ αὐγᾶτησε περισσότερον· μάλιστα τὴν νύκτα ἔκαμε τόσον κρίος ὥστε ἐγὼ ὁποῦ ἐκοιμήθηκα εἰς τὸ ταμποῦρι τοῦ Νοταρὰ μ' ὅλον ὁποῦ εἶχα καὶ κάπα ἐκινδύνευσα νὰ ξενυκτίσω· ὅθεν τὸ μεγάλο κρίος καὶ ἡ ἔλλειψις τοῦ ψωμιοῦ φαίνεσθαι νὰ τοὺς ἔκαμε νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ Βαλτέτζι διὰ να εὕρουν κανένα ξύλο νὰ πειρωθοῦν, καὶ νὰ τοὺς καταφτάσῃ καὶ τὸ ψωμὶ νὰ φᾶναι τίποτας. Τὴν ὥραν ὁποῦ ἐμίσευσαν διὰ τὸ Βαλτέτζι ἐκίνησε καὶ ὁ Γρίντζαλης ἀπὸ ἐκεῖ ὅστις ἐλθών εἰς ἐμὲ μὲτὰ εἶπα κατὰ παραγγελίαν τοῦ Γενναίου. Ἀφ' οὗ οἱ ἐδικοί μας ἐτραβίχθησαν ἀπὸ τὰ Τρίκορφα, ἦλθον τινὲς καβαλαραίοι εἰς τὸν κάμπον μεταξύ Σιλίμνας καὶ Τρικόρφων, ὥστε μᾶς ἔκοψαν τὴν κοινωνίαν, καὶ ἐγὼ δὲν ἐδυνήθην πλέον νὰ ἀπεράσω εἰς τὸ Βαλτέτζι καὶ νὰ ἑνοθῶ μὲ τοὺς ἐκεῖ. Ὅθεν ἑνωμένος μὲ τὸν Νοταρὰν ἤλθομεν ἐδὼ εἰς Ῥοϊνό, οὔτε ἐντεῦθεν θεορῶ δυνατὸν νὰ εἰδοποιήσω τὰ διατρέχοντα τῶν εἰς Βαλτέτζι. Ἀφ' οὗ χθὲς ὁποῦ οἱ Τοῦρκοι [[δέν]] ἦτον ξένιαστοι δὲν εὐδοκίμησε τὸ κάψιμον τῶν μύλων, τώρα τὸ βλέπω δυσκατόρθωτον ἐπειδὴ οἱ Τοῦρκοι τοὺς ὀχύρωσαν πανταχόθεν, καὶ ἔδωσαν ὅλην τὴν προσοχὴν τοὺς εἰς αὐτό· ἔστειλαν καὶ ταχυδρόμους πρὸς τὸν Ἰμπραήμπασα. Σήμερον στεκώμεθα ἐδὼ καὶ παρατηροῦμεν τὰ κινήματα τῆς ἐκλαμπρότητός σου· δι' αὔριον τὶ ἀπόφασιν θὰ κάμεις ἡ ἐκλαμπρώτης σου τὸ ἠξεύρεις. Θεορῶ ὅμως ὅτι τὰ στρατεύματα εἰς τοῦτα τὰ μέρη δυσκόλως θὰ οἰκονομηθῶσι, καὶ πρὸ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Ἰμπραήμη ἐστοχαζόμην ἀναγκαῖον νὰ συγκροτηθῶσι μονίμως, καὶ νὰ ἐπαυξηθῶσι δύω στρατόπεδα ἱκανὰ ὁποῦ νὰ [[τούς]] τοῦ συστείλουν τὰ γενικὰ του κινήματα, τὰ ὁποία θεορῶ ὅτι ἀλλοῦ ποῦ δὲν εἶναι τρόπος νὰ οἰκονομηθῶσι ἐξ αἰτίας τῶν τροφῶν, εἰμὴ εἰς τὰ Τζιπιανὰ καὶ Δολιανά· ὁ Ζαήμης, ὁ Νοταράς μὲ τοὺς Καλαβρυτινούς, Κορινθίους, Τριπολιτζώτας καὶ Ἀργείους εἰς τὰ Τζιπιανά, τὰ δὲ ἄλλα σώματα εἰς τὰ Δολιανά. Ἂν εὔγουν καὶ Σπαρτιᾶται συστένεται καὶ κἀνένα ἄλλο εἰς ἐκείνα τὰ μέρη ὁποῦ ἦτον ὁ Ἀποστόλης διὰ νὰ λαμβάνουν καὶ ἐκεῖνοι τὴν τροφὴν των ἀπὸ τὸ Ἄστρος, εἰ δὲ μὴ ἂν πολυχρονίσῃ αὐτὸς ὁ τρόπος τοῦ μερισμοῦ τῶν στρατευμάτων, ἐξ αἰτίας τῆς ταλ[αιπω]ρίας, καὶ τῆς ἐλλείψεως τῆς τροφῆς πολλὰ ὀλίγοι θὰ μείνουν, καὶ θὰ εἴμεθα ἀνέτοιμοι.
Ἀπὸ τὸν σουρνεζὴν ἔλαβον τὸ ἀδελφικόν σας, ἴδον τὸν ἐρχομόν σας εἰς τὴν Πιάνα, ἀκούσαμεν καὶ τὴν φωτιά, καὶ σᾶς ἐκάμαμεν καὶ ἡμεῖς ἐδώθεν. Ἐγὼ στέκω σήμερον ἐδὼ διὰ νὰ παρατηρήσω τὶ γίνεται, καὶ αὔριον κάμνω ὅλον τὸν κύκλον ἀπὸ τὰ Τζιπιανὰ διὰ νὰ ὑπάγω ὅπου εἶναι καὶ οἱ ἄλλοι διὰ νὰ μὴν εἶναι μὲ τὴν ὑποψίαν μου. Ἕως τὸ ἑσπέρας ἄν μάθω ποῦ εἶναι καὶ ἠμπορέσω νὰ ἔλθω νὰ σὲ ἀνταμόσω, θέλει ἀπεράσω, ἕως αὐτοῦ, καὶ ἔπειτα νὰ πηγαίνω ὡς ἀνωτέρω.

ὁ ἀδελφός σας
ἀνδρέας λόντος
Τῇ αὐτῇ, Ῥοϊνό.
[πλαγίως:]
Μὲ τὸ χθεσινὸν σας μὲ λέγεται ὅτι τὸ κίνημα διὰ τοὺς μύλους θὰ γένῃ διὰ τὴν αὔριον, καὶ μὲ τὸ σημερινὸν σας μὲ λέγεται ὅτι θα γίνῃ μὲτὰ τὸν ἐρχομόν σας εἰς τὴν Πιάναν σήμερον, καὶ ἐπειδὴ ἕως ὥρας δὲν ἐκκινήσετε ἀπὸ τὴν Πιάνα, φαίνεσθε νὰ ἔμεινε.

Τὸν ἐκλαμπρ(ότατ)ον ἀδελφὸν κύριον Ζαήμην ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς.

πλιάτζικα > πλιάτσικο (ἀλβ. plaçkë) = λεηλασία, λεία

κολόνα = στρατιωτικὴ φάλαγγα

ταῦνι (τουρκ. tanullyin) = σιτηρέσιο

Αριθμός Τεκμηρίου
0512

Τίτλος
Επιστολή του Ανδρέα Λόντου προς τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη σχετικά με τις κινήσεις των ελληνικών στρατευμάτων

Ημερομηνία Σύνταξης
13 Αυγούστου 1825

Τόπος Σύνταξης
Επάνω Χρέπα / Ροϊνό

Συντάκτης
Λόντος Ανδρέας

Αποδέκτης
Κολοκοτρώνης Θεόδωρος

Είδος Εγγράφου
Πρωτότυπο

Διαστάσεις
223mm × 325mm

Αρ. Φύλλων
1

Γλώσσα
Ελληνικά

Προέλευση
ΑΡΧΕΙΑΚΟΣ ΤΟΠΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Διεύθυνση
kolokotronis-archive.org/items/code/0512

Μεταγραφή-Σχολιασμός: Βασίλης Παναγιωτόπουλος, Δημήτρης Δημητρόπουλος, Βαγγέλης Σαράφης, Σάκης Δημητριάδης
Έλεγχος μεταγραφής: Αγαμέμνων Τσελίκας

Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση 4.0 Διεθνές (CC BY-NC 4.0).

